

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Skogsmästarskolan

Skogsbruksplaner – kvalité och kvantitet i södra Hälsingland

*Forest Management Plans – Quality and
Quantity in Southern Hälsingland*

**LINN BRORSSON
ALBIN HÖGMAN**

Examensarbete i skogshushållning, 15 hp

Serienamn: Examensarbete /SLU, Skogsmästarprogrammet 2024: 18
SLU-Skogsmästarskolan

Box 43
739 21 SKINNSKATTEBERG

Tel: 0222-349 50

Skogsbruksplaner – kvalitet och kvantitet i södra Hälsingland

Forest Management Plans – Quality and Quantity in Southern Hälsingland

Linn Brorsson

Albin Högman

Handledare: Lars Norman, SLU Skogsmästarskolan

Examinator: Johan Törnblom, SLU Skogsmästarskolan

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: Självständigt arbete (examensarbete) med nivå och fördjupning G2E med möjlighet att erhålla kandidat- och yrkesexamen

Kurstitel: Kandidatarbete i Skogshushållning

Kursansvarig institution: Skogsmästarskolan

Kurskod: EX0938

Program/utbildning: Skogsmästarprogrammet

Utgivningsort: Skinnskatteberg

Utgivningsår: 2024

Omslagsbild: Sandhed i dimskrud. Foto: Albin Högman

Elektronisk publicering: <https://stud.epsilon.slu.se>

Serietitel: Examensarbete/SLU, Skogsmästarprogrammet

Delnummer i serien: 2024:18

Nyckelord: privata skogsägare, skogsfastighet, skogsskötselplan

Sveriges lantbruksuniversitet
Skogsvetenskapliga fakulteten
Skogsmästarskolan

Sammanfattning

Detta examensarbete utfördes på Skogsmästarskolan i samarbete med Stora Enso Skog i Hälsingland syftade till att få en förbättrad förståelse för kvalité samt kvantitet av skogsbruksplaner bland privata skogsägare som äger skog i södra Hälsingland. Undersökningen behandlar i vilken utsträckning skogsbruksplaner förekommer hos privata skogsägare samt vilken kvalité skogsbruksplanerna anses ha samt som har det yttersta ansvaret för skogsbruksplanen av fastighetsägarna i de fall fastigheten är ägd av två eller fler personer.

Sverige är det landet med näst störst skogsareal i Europa, cirka 70 procent av den sammanlagda landytan är täckt med skog. 58 procent av den svenska skogen är produktiv skogsmark. Sverige är känt för sin stora andel privata skogsägare, ungefär hälften av Sveriges skogsmark ägs av privatpersoner. Vid ägande av en skogsfastighet rekommenderas det av Stora Enso Skog och av andra bolag att investera i en skogsbruksplan, då en skogsbruksplan är ett effektivt verktyg vid ett aktivt skogsbruk. Skogsbruksplanen ger en tydlig överblick över skogsfastigheten samt omfattar de åtgärdsförslag som finns utifrån förhållandena i skogen gentemot skogsägarens mål. Dessa förslag är indelade i en bedömningskala efter angelägenhet av åtgärd. Vid certifiering av produktivt skogsbruk krävs en grön skogsbruksplan, den tar extra hänsyn till arbetet gentemot de värdefulla rekreations-, kultur- samt naturvärdena.

Denna studie verkställdes mestadels som en enkätundersökning. Enkäten skickades ut via sms till 620 skogsägare med innehav av 15 hektar eller mer produktiv skogsmark i södra Hälsingland. Svarsfrekvensen var 25 procent, vilket motsvarar 155 personer. Studien kompletterades med en intervjustudie med två privata skogsägare bland den utvalda populationen. Respondenternas svar analyserades samt sammanställdes med hjälp av Excel.

Av resultatet framgick att majoriteten av respondenterna var män, 73 procent, endast 27 procent var kvinnor. Det huvudsakliga åldersspannet befann sig mellan 50 – 69 år. Över en tredjedel svarade att deras fastighet var samägd. Resultatet visade att en större del av de privata skogsägarna hade en skogsbruksplan, endast 11 procent saknade en plan. De som inte har skogsbruksplan befinner sig i det minsta storleksintervallet på skog. Majoriteten följer de flesta åtgärdsförslagen samt anser att de förmodligen inte hade kunnat bruka sin skog lika effektivt om de inte hade haft en skogsbruksplan.

Antalet respondenter var få och det är svårt att statistiskt säkerställa en slutsats av detta arbete. Enligt svarsmaterialet i detta examensarbete håller skogsbruksplanerna i södra Hälsingland en bra kvalité samt att de flesta privata skogsägarna har en skogsbruksplan.

Nyckelord: privata skogsägare, skogsfastighet, skogsskötselplan

Abstract

This degree project carried out at Skogsmästarskolan in collaboration with Stora Enso Skog in Hälsingland aimed to gain an improved understanding of the quality and quantity of forest management plans among the private forest owners. The study deals with to what extent forest management plans occur among private forest owners and what quality they are considered to have together with who holds responsibility for said forest management plan if the land is owned by two or more persons.

Sweden is the country with the second largest forest area in Europe, about 70 percent of the total land area is covered with forest, 58 percent of the Swedish forest is considered productive forest land. Sweden is also known for its high proportion of private forest owners, about half of Sweden's forest land is owned by non-industrial private forest owner. When owning a forest property, it is recommended by Stora Enso Forest and other companies to invest in a forest management plan, this is an effective tool in active forestry. The forest management plan provides a clear overview of the forest property and includes the proposals for measures that exist based on the conditions in the forest against the forest owner's goals. These proposals are divided into an assessment scale according to the need for action. When certifying productive forestry, a green forest management plan is required, it takes extra account of the work towards the valuable recreational, cultural and nature values.

The study was mostly conducted as a survey, the survey was sent out via text message to 620 forest owners who owned a forest property in southern Hälsingland with 15 hectares or more productive forest land. The result of this ended up with a response rate of 25 percent which corresponds to 155 people who responded to the survey. The study was supplemented with an interview study with two private forest owners among the selected population. The respondent's answers were analyzed and compiled using Excel.

From the results, they showed that the majority were men, 73 percent, while only 27 percent were women. The main age range for the respondents where 50 – 69 years. Over a third responded that their property was co-owned. The results also showed that a larger part of the private forest owners had a forest management plan, only 11 percent did not have a plan. Those without forest management plan where mainly in the smallest size forest estates. The majority also follow most of the proposals for actions and they believe that they probably would not have been able to manage their forest as efficiently if they had not had a forest management plan.

The number of respondents was few, and it is difficult to statistically ascertain a conclusion from this work. According to the response material in this thesis, the forest management plans in southern Hälsingland maintain a good quality and that most private forest owners have a forest management plan.

Keywords: private forest owners, forest property, management plan

Förord

Detta examensarbete är en del av vår utbildning på Skogsmästarskolan vid Sveriges Lantbruksuniversitet i Skinnskatteberg. Examensarbetet genomförs i slutskedet av vår utbildning.

Arbetet har till mål att undersöka hur stor andel privata skogsägare med skogsbruksplan det finns i södra Hälsingland och vilken kvalité dessa skogsbruksplaner håller. Idén till arbetet utvecklades genom ett samarbete med Stora Enso Skog i Hälsingland.

Vi vill börja med att rikta ett stort tack till alla privata skogsägare som tagit sin tid till att svara på enkäten. Vi vill också tacka de privata skogsägarna som ställde upp på att bli intervjuade och för att de kom med både intressanta och insiktsfulla synpunkter på skogsbruksplaner.

Ett sista tack skulle vi vilja rikta till våra handledare, Mats Persson på Stora Enso Skog i Hälsingland samt Lars Norman på Skogsmästarskolan, för en god vägledning under detta arbete.

Bollnäs, 2022-05-11

Linn Brorsson och Albin Högman

Innehåll

<u>INLEDNING</u>	1
1.1 UNDERSÖKNINGEN	1
1.2 PRIVATA SKOGSÄGARE	2
1.3 SKOGSBRUKSPLANEN	2
1.4 SKOGSÄGARNA STORA ENSO SKOG	2
1.5 SYFTE.....	3
<u>MATERIAL OCH METODER</u>	5
2.1 METODVAL	5
2.2 URVALET	5
2.3 ENKÄTEN	5
2.4 UTSKICK	6
2.5 INTERVJU	7
2.6 BEARBETNING AV DATA	7
<u>RESULTAT</u>	8
3.1 RESPONDENTER	8
3.2 KVANTITET SKOGSBRUKSPLAN.....	9
3.3 SKOGSBRUKSPLAN KVALITÉ.....	11
3.4 ANSVAR FÖR SKOGSBRUKSPLAN.....	13
<u>DISKUSSION</u>	15
4.1 UTFÖRANDE	15
4.2 KVANTITET SKOGSBRUKSPLAN.....	16
4.3 KVALITÉ SKOGSBRUKSPLAN	17
4.4 VEM SKÖTER SKOGSBRUKSPLANEN	19
<u>REFERENSLISTA</u>	20
<u>BILAGA 1 – ENKÄT</u>	22
<u>BILAGA 2 – UTSKICK</u>	24
<u>BILAGA 3 – PÅMINNELSE</u>	25
<u>BILAGA 4 – INTERVJUFRÅGOR</u>	26

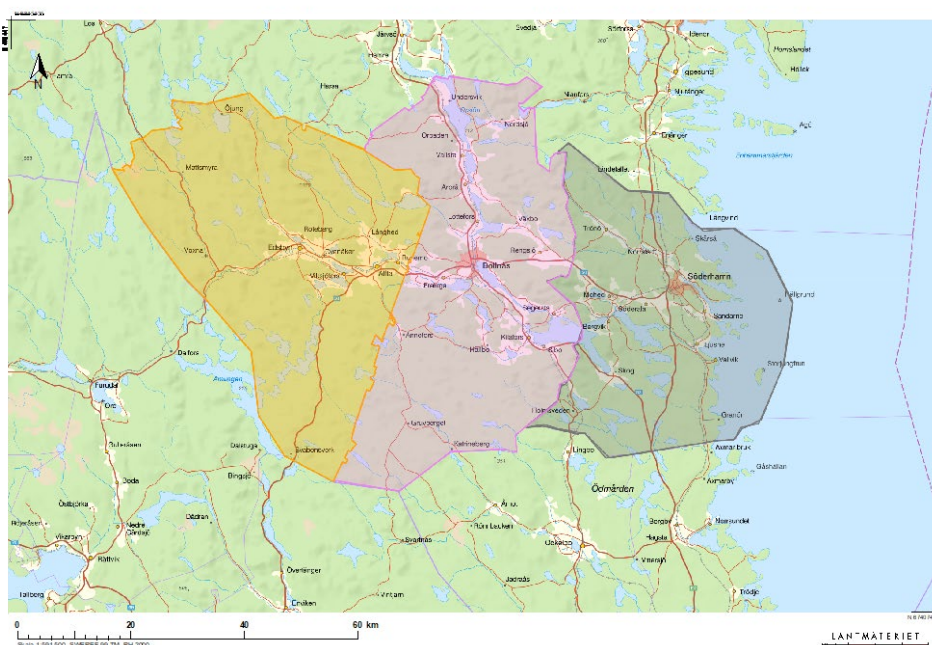
Inledning

1.1 Undersökningen

Denna undersökning riktar sig till privata skogsägare i södra Hälsingland (Bollnäs, Söderhamn och Ovanåkers kommun). Med privata skogsägare anses de enskilda privatpersoner som äger skog och inte privata bolag eller dylikt.

Undersökningen behandlar i vilken utsträckning skogsbruksplaner förekommer hos privata skogsägare samt vilken kvalitet de anses ha. Med kvalitet menas vilken betydelse skogsägaren upplever att skogsbruksplanen har i förhållande till sina egna mål med skogsbruket och hur skogsbruksplanen kan anpassas till dessa. Undersökningen behandlar även frågor om vem som ansvarar för skogsbruksplanen i det fall fastigheten är samägd.

Studien genomförs på uppdrag av Stora Enso Skog i Hälsingland. Målet med denna studie är att få en bättre översikt över hur många skogsägare har skogsbruksplan i den valda geografien och varför dom som inte har skogsbruksplan inte har det. Vilken kvalitet anser de skogsägare som har skogsbruksplan att deras skogsbruksplan håller i form av användbarhet, aktiverande och hur uppdaterad den är. Vad finns det för ansvarsstruktur kring skogsbruksplanen i de fastigheter där det är två eller fler fastighetsägare från ett jämställdhetsperspektiv och vad kan göras för att förbättra jämställdheten inom detta område.

Figur 1. Kartbild från Lantmäteriet på Ovanåkers (orange), Bollnäs (rosa) samt Söderhamns kommun (grå).

1.2 Privata skogsägare

Sverige är det land med näst störst skogsareal i Europa. Av den sammanlagda landytan i Sverige utgörs cirka 70 procent av den svenska skogen, varav 58 procent är produktiv skogsmark (Statistiska Centralbyrån, 2022a). Produktiv skogsmark innebär att skogen växer med minst en m³sk/ha om år.

Den huvudsakliga andelen av den produktiva skogsmarken i Sverige ägs av de privata skogsägarna, ungefär 50 procent av de som äger skog i Sverige är privatpersoner. För att räknas som skogsägare i den officiella statistiken ska personen inneha minst en hektar produktiv skogsmark (Christiansen and Stridsman, 2014).

Ägarklassen delas in i tre olika grupper: kvinnor, män och båda könen. Ägs skogsfastigheten av kvinnan och mannen gemensamt tilldelas de gruppen ”båda könen”, ägs fastigheten enbart av kvinnan eller flera kvinnor hamnar dessa i klassen kvinnor och på samma sätt vad gäller klassen för män. År 2020 var det 60 procent män och 38 procent kvinnor registrerade som privata skogsägare. Övriga två procent som var registrerade saknade uppgifter om kön (Christiansen, 2018).

År 2020 var det 12 411 enskilda skogsägare registrerade inom Gävleborgs län (Skogsstyrelsen, 2020a). Att det finns en dominerande andel privata skogsägare i Sverige bidrar till ett mer mångfaldigt skogslandskap på grund av att skogsägarna har olika visioner om hur de ska bruka samt nyttja sin skog (Skogsstyrelsen, 2021).

I Sverige finns det 21 län (Statistiska Centralbyrån, 2022b), ett av dessa är Gävleborgs län. Gävleborgs län är det skogstätaste länet i Sverige. Totalt 88 procent av landarealen omfattas av skog (Statistiska Centralbyrån, 2022a). Gävleborgs län består av landskapen Hälsingland och Gästrikland.

1.3 Skogsbruksplanen

Skogsvårdslagen kompletterades med förpliktelse enligt lag att inneha en skogsbruksplan år 1984. Vid avreglering av Skogsvårdslagen år 1994 när den nya skogspolitiken trädde i kraft upphörde skyldigheten att inneha skogsbruksplan (Holmberg, 2005). Däremot är skogsbruksplanen för ett aktivt skogsbruk ett effektivt verktyg för att förverkliga den privata skogsägarens mål med sin skogsfastighet. Skogsbruksplanen ger en översikt av skogsfastigheten samt omfattar de åtgärdsförslag som finns utifrån förhållandena i skogen gentemot skogsägarens mål. Åtgärdsförslagen är indelade i en bedömningskala där de är klassade utefter behov såsom exempelvis omedelbara behov, lämpligt att göra inom den första femårsperioden samt lämpligt att göra inom en tioårsperiod (Skogsstyrelsen, 2020b).

1.4 Skogsägarna Stora Enso Skog

Stora Enso Skog är ett dotterbolag till Stora Enso. Stora Enso Skog har som daglig uppgift att förse Stora Ensos svenska sågverk, massa- samt pappersbruk

med den råvara som krävs för ett hållbart och långsiktigt tänkande gällande förvaltning samt brukning av skogen (Stora Enso, 2022a). Företaget är beläget i Mellansverige och är konstruerat av elva olika funktioner. Stora Enso Skog består bland annat av lokala köp, drivning, skog och transport med mera (Stora Enso, 2022b).

Stora Enso Skog menar att en skogsbruksplan som nyttjas rätt är en av de lönsammaste investeringarna en skogsägare kan göra (Stora Enso, 2022c). Därmed lägger de en stor del av sitt arbete på att skogsbruksplanerna sköts om, bibehåller kvalitén samt att ständigt utveckla skogsbruksplanerna.

Med den data som samlas in och återfinns i skogsbruksplanen fungerar den även som ett hjälpmedel som värderingsunderlag vid till exempel generationsskifte eller in-teckning av fastigheten (Stora Enso, 2022c). Som skogsägare med innehavande skogsbruksplan är det till fördel att uppdatera skogsbruksplanen efter rekommenderad tid för att den ska fortsätta vara ett effektivt verktyg vid ett aktivt skogsbruk, då skogsbruksplanen måste stämma in med hur skogen varierar över tiden (Skogskunskap, 2022).

Vid certifiering av skogsbruk krävs en grön skogsbruksplan. Den gröna skogsbruksplanen tar extra hänsyn till bedrivandet av skogsbruket gentemot de värdefulla rekreations-, kultur- samt naturvärdena (Stora Enso, 2022c). Detta kommer bli alltmer vanligt eftersom kundernas krav på ett hållbart skogsbruk blir allt större enligt Lidestav och Berg Lejon (2011).

1.5 Syfte

Ambitionen med denna studie är att undersöka i vilken utsträckning skogsbruksplaner förekommer, förhoppningen i detta är att kunna få en förståelse för vilka skogsägare som inte har skogsbruksplan och varför dessa inte har det för att eventuellt kunna hitta om det finns en grupp markägare som inte har skogsbruksplan men anser sig behöva detta. En annan del i denna studie har som ambition att undersöka vilken kvalité de skogsbruksplaner som finns håller gentemot främst aspekten användbarhet vilket inkluderar efterföljsamhet och effektiviserande av brukande. Denna del av undersökning har som ambition om det finns en grupp markägare som ej anser sig ha behov eller inte är nöjd över sin skogsbruksplan och då veta varför för att kunna undvika detta i framtiden. Sista delen i denna undersökning är kopplad till frågeställningen om vem som ansvarar för skogsbruksplanen. Denna frågeställning har som syfte i denna undersökning att ge en fördjupad förståelse för hur ansvarsstrukturen ser ut i den utvalda geografien främst genom ett jämställdhetsperspektiv med anledning att fånga upp eventuella

Frågeställningarna som nyttjas för att begränsa detta arbete är framtagna i samråd med Stora Enso och lyder följande:

- Hur många privata skogsägare har skogsbruksplan i södra Hälsingland idag?

- Vem ansvarar för skogsbruksplanen där det är fler som äger fastigheten?
- Vad har skogsbruksplanerna för kvalité?

Material och metoder

2.1 Metodval

Till denna undersökning som behandlade ett stort urval av privata skogsägare över ett stort geografiskt område valdes enkätundersökning ut till den lämpligaste metoden för att behandla frågeställningen gällande kvantitet. För denna enkätundersökning valdes det att göras en webbenkät. Webbenkäter lämpar sig bra vid stora urval utspridda över ett stort geografiskt område men har oftast en lägre svarsfrekvens. Andra fördelar med webbenkäter är att resultat, hantering och utskick blir enklare än en enkät baserat på annat vis, såsom postenkäter.

För frågeställningen beträffande kvalité användes huvudsakligen samma enkät men med en kompletterande metod av intervjuer. Vid intervjuer är det lättare att ställa följdfrågor och det är lättare för respondenten att uttrycka exakt vad den tycker.

2.2 Urvalet

De skogsägare som valdes ut vid denna undersökning var personer som ägde mer än 15 hektar skog totalt i någon av kommunerna Söderhamn, Bollnäs eller Ovanåker. Till urvalet användes leverantörslister från VSOP. VSOP är ett produktionsförsörjningsystem som används av Stora Enso. Systemet fungerar även som ett köpstödsystem där leverantörer registrerar med namn, adress och ibland telefonnummer eller mailadress. Sökkriterierna som angavs i systemet var skogsägare med minst 15 hektar skog i kommunerna Bollnäs, Söderhamn och Edsbyn. Då inte alla personer gett sitt medgivande till att deras telefonnummer visas på VSOP användes huvudsakligen de personer som hade sina telefonnummer registrerade där. En del personers telefonnummer söktes upp på Ratsit, men då detta var tidsödande och tog för mycket tid av undersökningen valdes denna metod så småningom bort.

Individerna som svarade på enkäten fick svara på om de var villiga att ställa upp på en intervju där de även fick ange lämpligaste sätt att kontakta dem. Efter det valdes lämpliga kandidater utifrån olika perspektiv. I det urvalet som gjordes för intervjuerna var målet att få med de olika synpunkter och inriktningar privata skogsägare har med sitt skogsbruk. För att få med de olika synpunkter en skogsägare kan ha valdes två skogsägare ut. En äldre distansskogsägare med skog i ett mindre storleksintervall och en yngre närskogsägare med skog i ett större storleksintervall.

2.3 Enkäten

Enkäten utformades i programmet Netigate. För att använda tjänsten krävs ett konto. Netigate erbjöd tjänsten att binda logik till vissa frågor vilket var avgörande för att göra enkäten så enkel som möjligt för respondenterna att svara på. Enkäten inleddes med ett avsnitt där privata skogsägare fick svara på frågor om sig själv bland annat kön, ålder och om sin skog, totalt innehav, med mera. Sedan fick alla respondenter svara på frågan om de hade skogsbruksplan. De som

svarade ”Ja” på den frågan fick en viss typ av frågor relaterade till deras inställning och uppfattning gällande deras skogsbruksplan, medan de som svarade nej fick en annan typ av frågor relaterade till varför de inte har skogsbruksplan och om de är intresserade av att investera i skogsbruksplan i framtiden.

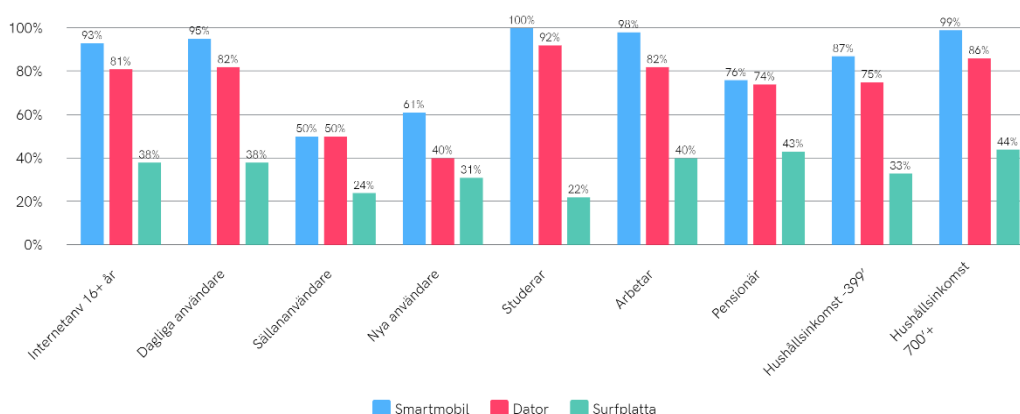
En genomgående taktik med enkäten var att den skulle konstrueras på enklaste sätt för att maximera respondentaktiviteten genom att göra enkäten icke tidskrävande och enkel att förstå, men även göra resultatanalysen så enkel som möjligt. Alltså maximera respons och minimera problem såsom missförstånd som försvårar analysen. Därför bestod enkäten huvudsakligen av kryssfrågor där respondenten frivilligt fick lägga till egna svar om det krävdes. Ett förekommande problem med webbenkäter är att även om utskicket sker direkt till respondenten är svarsfrekvensen oftast låg (Ejlertsson, 2019). Det är svårare att få en hög svarsfrekvens om enkäten är lång och komplicerad. Enkäten ska vara mobilanvändarvänlig och ej ta längre tid än 10-15 minuter (Dahmström, 2004).

För att ytterligare undvika missförstånd eller andra problem skickades enkäten ut till en testgrupp innan publikation för att minimera risken för missförstånd och även för att få andra infallsvinklar. I denna grupp ingick både lärare, studenter från Skogsmästarskolan och handledaren från Stora Enso. Kritiken från detta utskick granskades och justeringar gjordes i enkäten vid behov. De problem som upptäcktes var bland annat logik- och formuleringsfel. Även en och annan fråga tillkom till enkäten i samband med testutskicket. Enkäten finns att läsa i sin helhet under bilaga 1.

2.4 Utskick

Enkäten skickades ut via telefonnummer då en stor del av befolkningen i Sverige använder huvudsakligen telefonen för att komma åt internet. Detta visas i figur 2 (Internetstiftelsen, 2021). Telefonnummer var på VSOP den mest förekommande kontaktinformation som erbjöd ett enkelt sätt att sprida enkäten på. För att skicka ut enkäten kontaktades SLU:s IT-avdelning som fick tillgång till en telefonlista i Excel med namn och telefonnummer till personerna i urvalet. Sedan skickade SLU:s IT-avdelning ut enkäten med ett meddelande (bilaga 2). Två veckor efter utskicket skickades även ett tack till de som redan gjort enkäten samt en påminnelse till de som inte hade svarat (bilaga 3).

Bas: Internetanvändare 16+ år, Vilka av följande enheter använder du regelbundet?, År 2021 (Studie 1)

Figur 2. Internetanvändare 16+ år, Vilka av följande enheter använder du regelbundet? År 2021 (Internetstiftelsen 2021).

2.5 Intervju

För att ytterligare besvara frågeställningen angående kvalitét intervjuades skogsägare med skogsbruksplan om deras inställning till och tycke om deras egna skogsbruksplaner. Frågorna fokuserade mycket på vad deras mål med deras skogsbruk var och hur skogsbruksplanen användes för att uppnå dessa mål. De frågor som var basen till varje intervju återfinns i bilaga 4.

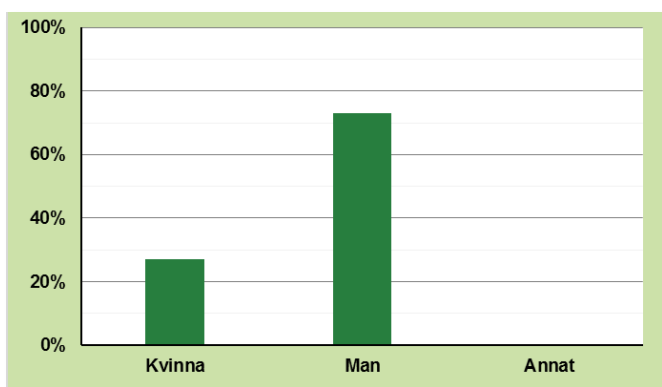
2.6 Bearbetning av data

Sammanställningen av data från enkäterna genomfördes i Microsoft Excel där data analyserades samt omvandlades till läsbara diagram och tabeller. Bearbetning av intervjuerna utfördes manuellt i Microsoft Word under intervjuens gång.

Resultat

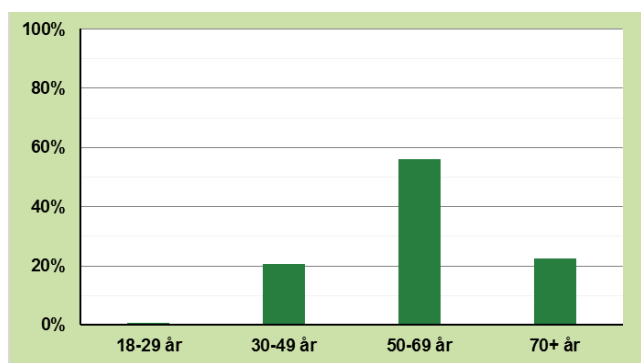
3.1 Respondenter

Av de som 620 personer som fick utskicket om enkäten var det totalt 155 som besvarade enkäten fullständigt (159 personer påbörjade enkäten utan att slutföra den). Detta motsvarar en svarsfrekvens på 25 procent. Av dessa 155 personer var majoriteten män, 73 procent, medan endast 27 procent var kvinnor, detta visas i figur 3.

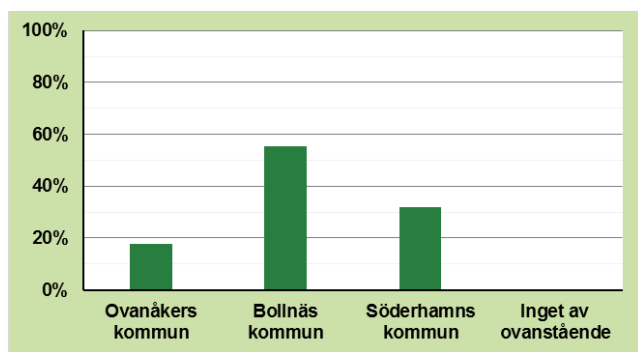
Figur 3. Andelen män respektive kvinnor som svarade på enkäten.

Åldern hos respondenterna var huvudsakligen inom intervallet 50 – 69 år. Detta åldersintervall utgjorde hela 56 procent av undersökningens respondenter. Åldersgruppen 30 – 49 år utgjorde 20 procent, åldersgruppen 70 + stod för 22 procent och slutligen utgjorde åldersgruppen 18 – 29 år endast en procent av respondenterna (figur 4).

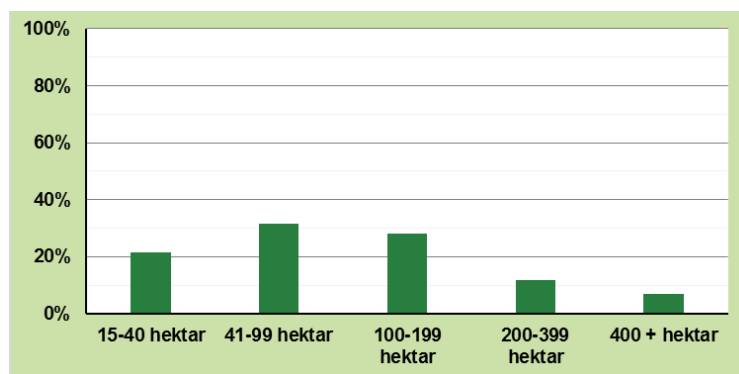
Figur 4. Åldersspridningen bland respondenterna i enkäten.

Respondenterna var skogsägare utspridda i de tre kommunerna Bollnäs, Ovanåker och Söderhamn. De flesta av respondenterna ägde skog i Bollnäs kommun, motsvarande 55 procent. Därefter var det 32 procent av respondenterna ägde skog i Söderhamns kommun och minst andel av respondenterna ägde skog i Ovanåkers kommun, 18 procent. Detta framgår i figur 5.

Figur 5. Fördelning mellan de kommuner respondenterna hade sitt skogsinnehav i.

Av de skogsägare som svarat på enkäterna var det flest av dessa som ägde skog i storleksintervallet 41 – 99 hektar (31 procent) tätt följt av storleksintervallet 100 – 199 hektar (28 procent) vilket kan avläsas i figur 6.

Figur 6. Respondenternas storlek på totalt skogsinnehav i de tre kommunerna Ovanåker, Bollnäs och Söderhamn.

Andelen som inte bodde i samma län som de ägde skog i (distansskogsägare) var i denna undersökning endast 19 procent (tabell 1).

Tabell 1. Andelen distansskogsägare och närskogsägare i undersökningen.

Är du skriven i samma län som du äger fastigheten i?	
Ja (Närskogsägare)	81 %
Nej (Distansskogsägare)	19 %

3.2 Kvantitet Skogsbruksplan

Av de respondenter som har svarat på enkäten var det 11 procent som inte hade skogsbruksplan (tabell 2). Dessa skogsägare fick svara på frågor om deras egen syn på skogsbruksplaner och hur de tänker kring att investera i en.

Tabell 2. Andelen skogsägare med eller utan skogsbruksplan.

Har du skogsbruksplan?	
Ja	89 %
Nej	11 %

En stor del av de skogsägare som inte innehar en skogsbruksplan befinner sig i det minsta storleksintervallet på skog. Samma tabell med endast de skogsägarna med skog på 15 – 40 hektar visar att 44 procent saknar skogsbruksplan. Detta framgår i tabell 3.

Tabell 3. Andelen av skogsägare med skog i storleksintervallet 15 – 40 hektar som har skogsbruksplan eller ej.

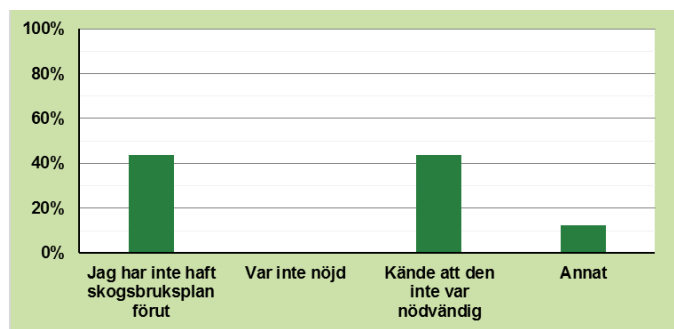
Har du skogsbruksplan?	
Ja	56 %
Nej	44 %

Om man undersöker de andra storleksintervallen, 41 hektar och uppåt, har andelen som inte har skogsbruksplan sjunkit markant i förhållande till det totala antalet skogsägare utan skogsbruksplan, från 11 procent till endast två procent. Detta gäller oavsett storlek på skogsinnehavet (tabell 4).

Tabell 4. Andelen av skogsägare med 40+ hektar som har skogsbruksplan eller ej.

Har du skogsbruksplan?	
Ja	98 %
Nej	2 %

Av de 11 procent som inte har skogsbruksplan är det ungefär hälften på 46 procent som haft skogsbruksplan tidigare men av olika anledningar inte valt att fortsätta. Anledningen till varför dessa skogsägare inte har förnyat skogsbruksplanen framgår i figur 7. Utöver de nämnda skälen i figur 7 tillkom det även ett par egna uttalanden varav ett var "Har inte blivit så" och ett var "Den ena fastigheten såldes".

Figur 7. Anledningen varför respondenter utan skogsbruksplan inte förnyat skogsbruksplanen.

De respondenter som inte hade skogsbruksplan fick även svara på varför de inte hade skogsbruksplan från första början. Av dessa svarade 73 procent att de inte har någon användning av en skogsbruksplan, 13 procent ansåg att det var för dyrt och 13 procent ansåg att det var övriga skäl (tabell 5).

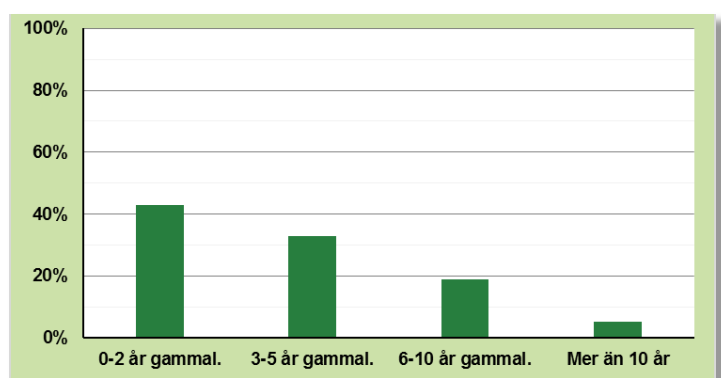
Tabell 5. Anledning varför respondenterna inte haft skogsbruksplan.

Varför har du inte skogsbruksplan?	
Inget intresse av det	0 %
För dyrt	13 %
Inget behov av det	73 %
Övrigt	13 %

Av de skogsägare som inte hade skogsbruksplan i denna undersökning var det endast 20 procent som skulle kunna tänka sig att investera i en skogsbruksplan i framtiden medan resterande 80 procent menade att de inte skulle vilja investera i en skogsbruksplan.

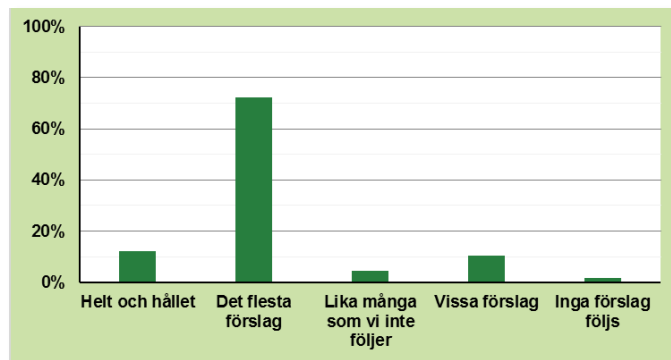
3.3 Skogsbruksplan kvalitet

Med kvalitet för en skogsbruksplan menas i denna undersökning vad skogsbruksplanen har för relevans till den enskilde privatskogsägaren och hur väl den är anpassad till dennes mål. De respondenter som hade skogsbruksplan i denna undersökning fick svara på frågor angående hur de använde skogsbruksplanen. En del av kvalitetsfrågan är även hur nära sanna värden den data som presenteras är. Detta ställer krav på hur uppdaterad skogsbruksplanen är. I figur 8 visas vilken ålder det är på skogsägarnas skogsbruksplan i undersökningen. I denna figur kan man se att den stora majoriteten av planer är yngre än fem år.

Figur 8. Åldersfördelning på respondenternas skogsbruksplaner.

Skogsägarna med skogsbruksplan fick först svara på hur många av de olika åtgärdsförslagen i sin skogsbruksplan de följde. Den stora majoriteten, 71 procent, svarade på denna fråga att de följer de flesta förslag i skogsbruksplanen och bara några få svarade att de inte följde några förslag alls, 1,5 procent. Alltså över 80 procent följde de flesta åtgärdsförslagen som gavs i skogsbruksplanen (figur 9).

Figur 9. Förföljandegrad på åtgärdsförslagen hos respondenter med skogsbruksplan.

En privatskogsägare¹ nämnde i intervjun att skogsbruksplanen var viktig för honom i ett brukandeperspektiv då en bra överblick över skogen behövs. När respondenterna med skogsbruksplan fick frågan om de ansåg att de hade kunnat bruka skogen lika effektivt om de inte hade haft skogsbruksplan svarade 71 procent av dem att de förmodligen inte hade kunnat göra det (tabell 6).

Tabell 6. Respondenternas svar på frågan ”Anser du att du hade kunnat bruka skogen Lika effektivt utan skogsbruksplan?”.

Anser du att du hade kunnat bruka skogen lika effektivt utan skogsbruksplan?	
Ja	24,06%
Nej	75,94%

En skogsbruksplan kan även leda till en högre aktivitet inom skogsbruket. Trots att en av de intervjuade skogsägarna² även hade ett intresse för skog sedan tidigare anser han att skogsbruksplanen har gett honom och bolaget han beställde planen av en bättre dialog och på så vis även förbättrat kontakten mellan både parter. En stor del av resterande skogsägare i undersökningen ansåg också att en skogsbruksplan har gjort dem mer aktiv i sitt ägande av skog (tabell 7).

Tabell 7. Andelen skogsägare som anser att skogsbruksplanen gjort dem mer aktiva i skogsbruket kontra inte.

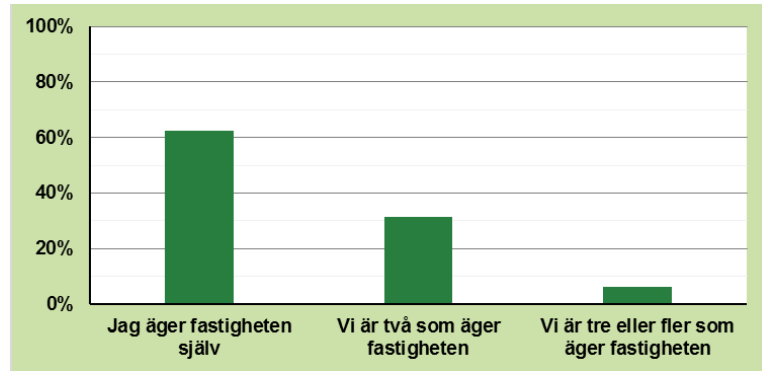
Har skogsbruksplanen fått dig att bli mer aktiv i din skog?	
Ja	71 %
Nej	29 %

¹ Intervju med privatskogsägare och fastighetsmäklare. Privatskogsägare nummer ett.

² Intervju med privatskogsägare nummer två.

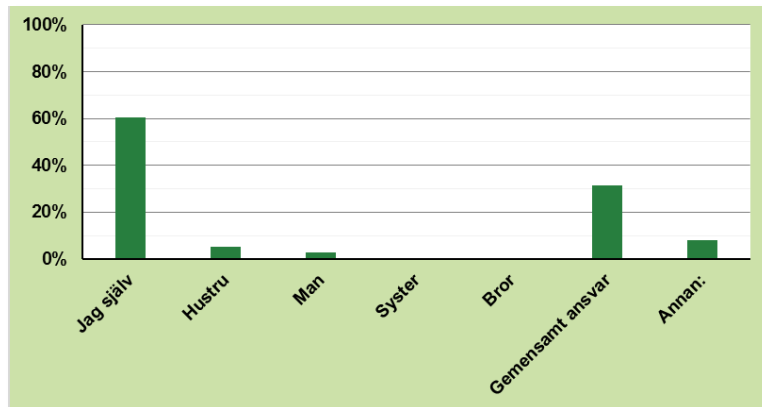
3.4 Ansvar för skogsbruksplan

Av de privata skogsägare som svarade på enkäten var det en stor andel, över en tredjedel, som ägde fastigheten tillsammans med någon. Detta framgår i figur 10.

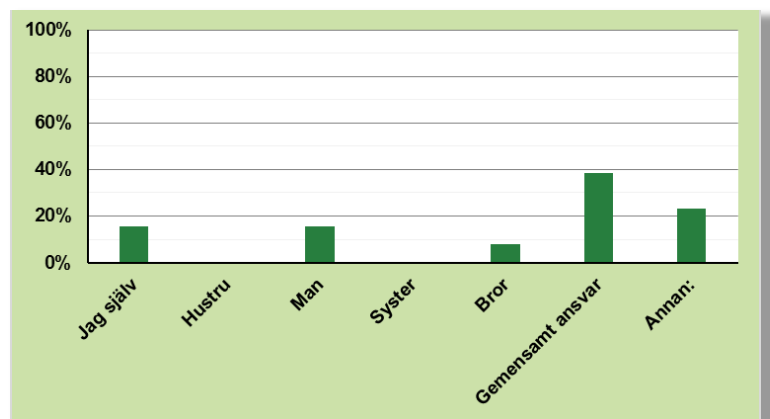
Figur 10. Andel skogsägare som äger fastigheten själv kontra med en eller flera personer.

Om Respondenterna svarade att det var fler än en ägare på fastigheten fick de sedan svara på vem som ansvarade för skogsbruksplanen på fastigheten. Resultaten på denna fråga visar att ungefär 60 procent av männen som blev tillfrågade skötte skogsbruksplanen själv och 32 procent svarade att de hade gemensamt ansvar över skogsbruksplanen. Detta framgår i figur 11.

Figur 11. Andelen manliga respondenter som sköter skogsbruksplanen själv, gemensamt eller låter någon annan göra det.

För de kvinnliga skogsägarna i undersökningen såg resultatet på samma fråga annorlunda ut. För dessa respondenter var det ett gemensamt ansvar som majoriteten, 38 procent, hade svarat och enbart 15 procent svarade att de skötte skogsbruksplanen själv (figur 12).

Figur 12. Andelen kvinnliga respondenter som sköter skogsbruksplanen själv, gemensamt eller låter någon annan göra det.

Att någon annan skötte deras skogsbruksplan var det många av båda könen som svarade. Dessa skogsägare hade bolag eller föreningar som skötte deras skogsbruksplan. Dessa bolag samt föreningar innefattade bland annat Mellanskog, Holmen och Stora Enso.

Diskussion

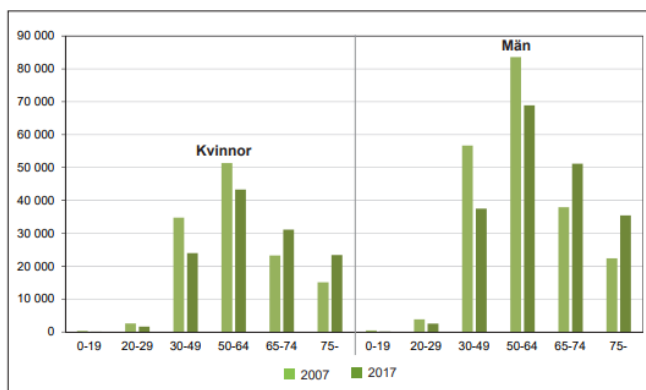
4.1 Utförande

Svarsfrekvensen på denna enkätundersökning var endast 25 procent. Möjligtvis hade svarsfrekvensen blivit högre om det utlovats någon typ av kompensation för att man svarat på enkäten. När det kommer till intervjuerna hade vi många som erbjöd sig att ställa upp på intervju och även många som lämnade kontaktuppgifter. Trots denna goda uppslutning var det ingen kvinna som var tillgänglig för intervju när dessa skulle genomföras. Det hade varit önskvärt att intervjua en kvinna i denna undersökning för att bredda perspektiven. Intervjuerna var dock inte den främsta undersökningsmetoden i detta arbete utan var mer syftat att användas som ett komplement till enkätundersökningen. Trots ovan nämnda bortfall fick undersökningen med två olika perspektiv på skogsbruk vid intervjutillfällena, där ett synsätt var mer traditionellt med såväl miljö som produktion i åtanke och ett där miljö väger absolut tyngst.

Det statistiska underlaget är otillförlitligt på grund av den låga svarsfrekvensen, 155 av 620 tillfrågade skogsägare besvarade enkäten, vilket som tidigare nämnt motsvarar 25 procent. Vi hade från början ett högt intresse gällande intervjuerna och ambitionen var att intervjua flera olika privata skogsägare med olika mål för sitt brukande av skog. Vid intervjutillfället var det endast två skogsägare som var tillgängliga för intervjuer.

Målet med denna undersökning var i själva verket att få med olika perspektiv på brukande av skog. Om man önskar fördjupa detta arbete hade fler intervjuer kunnat genomföras för att fånga upp ännu fler perspektiv än de två ovan nämnda.

Vad gäller spridningen bland respondenterna i enkätundersökningen fick vi en lägre andel kvinnor än vad det statistiskt sett är i Sverige. I denna undersökning är 27 procent kvinnor medan det i Gävleborgs län är 38 procent kvinnliga skogsägare (Christiansen, 2018). Åldersspridningen ligger dock relativt nära genomsnittet om vi kollar på figur 13 (Christiansen, 2018) och jämför den med undersökningens graf för åldersspridning (figur 4).

Figur 13. Åldersfördelning skogsägare med fördelning på kvinnor och män (Christiansen, 2018).

Skillnaden mellan respondentaktivitet från de tre kommunerna grundar sig i att betydligt fler personer från Bollnäs kommun hade sina telefonnummer registrerade i VSOP, därefter kom Söderhamns kommun och minst andel med telefonnummer var Ovanåkers kommun. Detta ledde till att fler personer nåddes i de kommuner som hade flest tillgängliga telefonnummer.

4.2 Kvantitet Skogsbruksplan

Andelen skogsbruksplaner i södra Hälsingland är klart högre än vad vi förväntade oss att det skulle vara. Att det är övervägande mindre fastigheter som saknar skogsbruksplan är dock mindre förvånande då en skogsbruksplan är mer avgörande för ett effektivt skogsbruk desto större fastigheten blir. Har man en mindre fastighet blir man som skogsägare kanske avrådd att ha skogsbruksplan då fastigheten är lättöverskådlig och liten, vilket framgick i undersökningen. En respondent i undersökningen svarade att denne blivit avrådd från skogsbruksplan. Jämför man liknande studentarbeten kan vi se att andelen som ej har skogsbruksplan är relativt lika. Exempelvis i Rosberg (2017) där en enkätundersökning om skogsbruksplaner i Kalmar län gjordes. I den undersökningen var det 12 procent som inte hade en skogsbruksplan, fem procent vars plan nyss blivit inaktuell och en procent som inte visste om de hade en aktuell skogsbruksplan. Jämfört med våra resultat kan man se att andelen skogsägare som inte har skogsbruksplan är 11 procent och den andelen som har en skogsbruksplan äldre än tio år (inaktuell) är fem procent, vilket är väldigt likt ovan nämnda studie. Rosberg (2017) hade även med frågan varför dessa personer inte har en aktuell skogsbruksplan. Där ansåg 29 procent att de hade tillräckligt bra koll på skogen medan 17 procent ansåg att det var för dyrt med skogsbruksplan. Detta kan jämföras med denna studies resultat där 73 procent ansåg att de inte hade något behov av det, vilket kan innebära att de upplever att de har bra koll på skogen. I denna studie var det 13 procent som ansåg att det var för dyrt. Ett visst bortfall av skogsägare utan skogsbruksplan kan ha skett på grund av att de som inte har skogsbruksplan kan vara ointresserade av skog och kan således ha en lägre svarsfrekvens på enkäten än de som är intresserade av skog. En jämförelse av tidigare studier antyder att bortfallet från denna grupp inte är märkbart större än bortfallet av någon annan grupp.

I en intervju med skogsägare ett³ som även var fastighetsmäklare diskuterades även kvantiteten av skogsbruksplaner. Han menar att det blir fler skogsbruksplaner för varje år och det är sällan som fastigheter, med över 50 hektar skog, inte har några skogsbruksplaner. Det nämndes även att majoriteten av skogsägare med 25 hektar eller mer har skogsbruksplan.

Majoriteten utan skogsbruksplan i denna undersökning ansåg alltså att för deras fastighet var inte en skogsbruksplan nödvändig. Större delen av dessa hade som tidigare nämnt skog i storleksintervallet 15 – 40 hektar. Skogsägare med mindre fastigheter (6 – 20 hektar) är även mer benägna att bruka sin skog passivt och konservativt. Med konservativt menas att gallring och förnygringsavverkning hålls på låg nivå så att andelen äldre skog hålls konstant eller ökar. Passivt menas

³ Intervju med privatskogsägare och fastighetsmäklare. Privatskogsägare nummer ett.

här att man gallrar och föryngringsavverkar i liten skala och förväntar inte att uttaget kommer öka i framtiden. Ökar storleksintervallet till 21 – 50 hektar ökar andelen skogsägare som brukar skogen på ett mer produktionsinriktat sätt, men den passiva metoden är här fortfarande högt förekommande samtidigt som den konservativa metoden sjunkit kraftigt (Eggers et al., 2014).

Ett incitament för att öka viljan till att inneha skogsbruksplan kan vara att belysa hur produktionen och aktiviteten oftast ökar hos certifierade skogsägare kontra icke certifierade skogsägare. Certifierade skogsägare är i regel mer aktiv i gallring, plantering och markberedning vilket kan leda till mer välmående bestånd (Lidestav and Berg Lejon, 2011). Ett krav för certifiering är just att ha en grön skogsbruksplan, förutsatt att fastigheten är över 20 hektar (FSC 2020 & PEFC 2017).

Vi kan således med denna undersökning påvisa att en del privata skogsägare inte har skogsbruksplan i den valda regionen. En del av dessa skogsägare anser sig inte behöva skogsbruksplan av olika anledningar av skäl såsom ekonomi eller helt enkelt av nödvändighet. Det finns dock en del av respondenterna som inte hade skogsbruksplan, 20 procent, men som kan tänka sig investera i en skogsbruksplan. För att nå resterande del av denna grupp kan en god idé vara att öka kunskapen om det positiva med skogsbruksplan. Slutligen ska det belysas att i denna studie var det en majoritet av respondenterna med skogsbruksplan som ansåg att de inte kunde bruka skogen lika effektivt om de inte hade haft skogsbruksplan. Vad gäller framtida studier inom detta ämne anser vi inte att det behövs något i just denna region i nuläget, men det kan vara intressant att genomföra denna typ av undersökning över hela Sverige för att undersöka om det finns större regionala skillnader någonstans i landet.

4.3 Kvalité Skogsbruksplan

Kvalitetsaspekten i denna rapport bygger på hur stor användning och relevans markägaren upplever att skogsbruksplanen bidrar med. Denna aspekt undersöktes med anledning av att skogsbruksplanen är menad att vara ett effektivt verktyg, upplever markägaren att skogsbruksplanen är relevant för skötseln av skogen likställs här med en skogsbruksplan av god kvalité.

Resultaten i denna rapport visar att skogsägarna till stor del upplever att skogsbruksplanerna i södra Hälsingland håller hög kvalité. De flesta skogsägare som svarat på enkäten ansåg att de inte kunde bruka sin skog lika effektivt utan skogsbruksplan. Majoriteten av skogsägarna följde också de flesta åtgärdsförslag som föreslogs i deras skogsbruksplaner. Resultaten i denna studie stämmer överens med en studie som gjordes längre norrut i Sverige vilket även där visar att en stor del av de tillfrågade följde åtgärdsförslagen i deras skogsbruksplan (Nolén, 2015). Även de intervjuade påstod att deras skogsbruksplaner höll god kvalité och var väl anpassade för deras olika mål med skogsbruket. Att majoriteten följer åtgärdsförslagen visar på att skogsbruksplanerna håller god kvalité i denna aspekt.

Vid intervjutillfällena fick de två skogsägarna svara på frågan om vad de anser att en bra skogsbruksplan ska innehålla och hur den ska se ut. Skogsägare ett⁴ och skogsägare två⁵ har båda olika mål med skogen där skogsägare ett är en närskogsägare som bedriver ett traditionellt skogsbruk, där miljö och produktion har samma värde. Samtidigt är skogsägare två en distansskogsägare som anser att ”Miljö och biologisk mångfald är väldigt viktigt och pengar är väldigt ointressant i sammanhanget”. Skogsägare två vill ha en skogsbruksplan som ger en god översikt för att kunna uppfatta väl hur skogen ser ut. Han vill även att en noggrann trädslagsblandning ska finnas för att kunna lokalisera kluster av björk. Skogsägare ett anser också att skogsbruksplanen ska innehålla en god översikt över skogen med en bra rationell indelning som överensstämmer med verkligheten. Skogsägare ett anser även att adekvata och bra skötselåtgärder som går att följa ska finnas till hands i planen. De anser även att deras skogsbruksplaner kan anpassas till det skogsbruk de vill bedriva idag.

Många av respondenterna ansåg även att skogsbruksplanen hade en positiv effekt på deras aktivitet i skogsbruket. I intervjun med skogsägare ett⁶ framgår att han behöver skogsbruksplanen för att få en bra översikt medan det i intervjun med skogsägare två⁷ framgår att han anser att det är positivt att skogsbruksplanen underlättar en dialog med företaget som upprättat den.

Det finns emellertid de personer som anser att skogsbruksplanen inte får dem att bli mer aktiv och det finns även en del som anser att de kunnat bruka skogen lika effektivt utan skogsbruksplan. Skogsägare två har nämligen erfarenhet av en del dåliga planläggare och skogsbruksplaner som inte har stämt med hans egna mål med skogsbruket. En skogsbruksplan är bevisligen högst personlig beroende på vilka typer av mål man har med sitt skogsbruk. I Rosberg (2017) tillfrågades skogsägarna om det var viktigt med kontakt med planläggaren innan planen upprättades, där 89 procent hade satt betyget fem eller högre på en skala mellan ett och sju där ett var lägst och sju högst. Detta visar på att den stora delen av respondenter i ovan nämnda studie ville ha kontakt med planläggaren för att för att göra planen mer anpassad till skogsägarnas egna mål med skogsbruket.

En viktig aspekt i skogsbruksplanens kvalitet är att den inte är för gammal. Skogsbruksplanerna i denna undersökning är till stor del uppdaterade. Över hälften är fem år eller yngre. Detta är fem år yngre än vad certifieringskraven kräver, nämligen 10 år (FSC 2020 & PEFC 2017).

Slutsatsen av denna del i undersökningen blir att en stor del av skogsbruksplanerna i södra Hälsingland faktiskt håller en god kvalitet om man ser relevansmässigt till skogsägaren. En viktig del att ta med sig från detta är dock att alla har olika mål med skogen vilket gör att den enes perfekta skogsbruksplan kan vara väldigt olik den andres. Att se på skogsbruksplanen mer individuellt för varje skogsägare är ett vinnande koncept och därför kan kontakt mellan skogsägaren

⁴ Intervju med privatskogsägare och fastighetsmäklare. Privatskogsägare nummer ett.

⁵ Intervju med privatskogsägare nummer två.

⁶ Intervju med privatskogsägare och fastighetsmäklare. Privatskogsägare nummer ett.

⁷ Intervju med privatskogsägare nummer två.

och planläggaren innan upprättande av skogsbruksplan vara en bra sak att fortsätta med.

4.4 Vem sköter skogsbruksplanen

När respondenterna besvarade frågorna om vem som ansvarar för skogsbruksplanen på deras skogsfastighet var det en stor andel som ägde fastigheten tillsammans med någon.

De respondenter som svarade att de var flera ägare som ansvarade för skogsbruksplanen på frågan ” Äger du fastigheten själv eller är ni flera ägare på den?” (figur 10) fick även svara på en följdfråga gällande vem det var som ansvarade för skogsbruksplanen. Här framgick det att många hade ett gemensamt ansvar, men dock skiljde det sig procentuellt mellan kvinnornas samt männens svar.

Det som uppmärksammades vid sammanställningen av denna del av enkäten var först och främst hur ansvaret för skogsbruksplanen skiljde sig åt mellan de olika könen. Det var 60 procent män samt 15 procent kvinnor som ansvarade för skogsbruksplanen på deras samägda fastighet. I Eggers et al., (2014) studie framkom det att endast 11 procent av de kvinnliga skogsfastighetsägarna svarade att de ansvarade för skogen själva, vilket kan jämföras med männen som i högre grad, 37 procent, ansvarade för skogen själv. I studien framgick det att denna procentuella siffra inte skiljde beroende på var i Sverige skogsägarna befann sig.

I undersökningen visade det sig att kvinnorna i högre utsträckning svarade att de hade ett gemensamt ansvar tillsammans med andra delägare över skogsbruksplanen. Bland kvinnorna var det 38 procent som hade ett gemensamt ansvar medan det bland männen enbart var 32 procent. Detta beror troligen delvis på att vi hade mindre antal kvinnor än män som deltog i undersökningen men även att skogen och skogsbruket är en mansdominerande bransch. Att skogen är kopplad till maskulinitet kan delvis även bidra till att de få kvinnor som är ägare av en skogsfastighet hamnar lite i skuggan. Detta kan jämföras med en rapport av Follo et al., (2017) där de har forskat om just kvinnor som skogsägare. Där tar de upp att den typiska skogsägaren är manlig och detta påverkar kvinnan genom att de hamnar i skuggan av männen inom skogsbruket med tanke på att kvinnornas intressen, preferenser samt aktiviteter inte är integrerade i den stereotypiska skogsägaren, mannen. För att råda bot på dessa problem behöver kvinnorna bli mer representerade inom dagens skogsbruk.

Referenslista

- Christiansen, L. (2018). *Strukturstatistik Statistik om skogsägande 2017* (ER 2018:12). Jönköping: Skogsstyrelsen.
- Christiansen, L., Stridsman, M. (2014). *Swedish statistical yearbook of forestry 2014*. (ER 2014:0027). Jönköping: Skogsstyrelsen.
- Dahmström, K. (2004). *NÅGOT OM WEBBENKÄTER*. Stockholms universitet. Statistiska institutionen. <http://gauss.stat.su.se/gu/gk1/kdwebbenkater.pdf>
- Eggers, J., Lämås, T., Lind, T., Öhman, K. (2014). Factors Influencing the Choice of Management Strategy among Small-Scale Private Forest Owners in Sweden. *Forests*. 5(7), 1695–1716. <https://doi.org/10.3390/f5071695>
- Ejlertsson, G. (2019). *Enkäten i praktiken: en handbok i enkätmetodik*. 2. Uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Follo, G., Lidestav, G., Ludvig, A., Vilkriste, L., Hujala, T., Karppinen, H., Didot, F., Mizaraite, D. (2017). Gender in European forest ownership and management: reflections on women as “New forest owners.” *Scand. J. For. Res.* 32, 174–184. <https://doi.org/10.1080/02827581.2016.1195866>
- FSC (2020) **FSC-STD-SWE-03-201** FSC-Standard För Skogsbruk I Sverige
- Holmberg, L.-E. (2005). *Skogshistoria år från år 1177-2005 – Skogspolitiska beslut och andra viktiga händelser i omvärlden som påverkat Skogsvårdsorganisationens arbete* (ER 2005:05). Jönköping: Skogsstyrelsen.
- Internetstiftelsen (2021). *Svenskarna och Internet 2021*. Halmstad: Internetstiftelsen. <https://svenskarnaochinternet.se/app/uploads/2021/09/internetstiftelsen-svenskarna-och-internet-2021.pdf>
- Lidestav, G., Berg Lejon, S. (2011). Forest Certification as an Instrument for Improved Forest Management within Small-scale Forestry. *Small-Scale For.* 10, 401–418. <https://doi.org/10.1007/s11842-011-9156-0>
- Nolén, E. (2015). *Hur väl skogsägare följer åtgärdsförslagen i skogsbruksplanen – en enkätundersökning*. (2015:11) Sveriges lantbruksuniversitet. Skogsmästarprogrammet.
- PEFC (2017) **SWE 002:4** Svenska PEFC:s Skogsstandard
- Rosberg, H., 2017. *Enkätundersökning om skogsbruksplaner i Kalmar län* (2017:04) Sveriges lantbruksuniversitet. Skogsmästarprogrammet.

- Skogskunskap, 2022. **Skogsskötselplan - skogsbruksplan.**
<https://www.skogskunskap.se:443/aga-skog/skogsbrukets-grunder/skogsskotselplan---skogsbruksplan/> [2022-05-11].
- Skogsstyrelsen (2021). **Vem äger Sveriges skogar?**
<https://www.skogssverige.se/skog/fakta-om-skog/vem-ager-sveriges-skogar> [2022-05-10].
- Skogsstyrelsen (2020a). **1. Antal brukningsenheter efter Region, Ägarklass och År.**
https://pxweb.skogsstyrelsen.se/pxweb/sv/Skogsstyrelsens%20statistikdatabas/Skogsstyrelsens%20statistikdatabas__Fastighets-%20och%20agarstruktur/PX05.px/table/tableViewLayout2/?rxid=03eb67a3-87d7-486d-acce-92fc8082735d [2022-05-11].
- Skogsstyrelsen (2020b). **Skogsbruksplanen - ett viktigt verktyg.**
<https://www.skogsstyrelsen.se/aga-skog/du-och-din-skog/skogsbruksplanen/> [2022-05-11].
- Statistiska Centralbyrån (2022a). **Marken i Sverige.** <http://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/miljo/marken-i-sverige/> [2022-05-10].
- Statistiska Centralbyrån (2022b). **Län och kommuner.** <http://www.scb.se/hitta-statistik/regional-statistik-och-kartor/regionala-indelningar/lan-och-kommuner/> [2022-05-11].
- Stora Enso (2022a). **Om oss - Stora Enso Skog.** <https://forest.storaenso.com/sv-se/stora-enso-skog/om-oss> [2022-05-11].
- Stora Enso (2022b). **Organisation - Stora Enso Skog.**
<https://forest.storaenso.com/sv-se/stora-enso-skog/om-oss/organisation> [2022-05-11].
- Stora Enso (2022c). **Stora Enso Forest.** <https://forest.storaenso.com/sv-se/for-skogsagare/tjanster-for-skogsagare/planeringstjanster/skogsbruksplan> [2022-05-11].

Bilaga 1 – Enkät

1. Skogsbruksplaner i Hälsingland

Käre privatskogsägare

Denna enkät är en del av vårt examensarbete som vi gör på Skogsmästarskolan i Skinnskatteberg i samarbete med Stora Enso Skog i Hälsingland. Vi som gör den här undersökningen heter Linn Brorsson och Albin Högman, vi kommer båda ifrån Hälsingland och går nu sista året på Skogsmästarskolan.

Enkäten behandlar hur många skogsägare som har skogsbruksplan i de tre kommunerna Ovanåker, Bollnäs och Söderhamn samt vilken kvalitet dessa skogsbruksplaner håller. Enkäten beräknas att ta ungefär 5 minuter att besvara.

Enkäten görs anonymt och kan inte kopplas till dig personligen som skogsägare.

Vi tackar dig ytterst för att du tar dig tid att svara på denna enkät. Vänliga hälsningar från Linn och Albin, studenter på Skogsmästarskolan årgång 19/22.

2. Skogsbruksplaner i Hälsingland

Denna del kommer fokusera på dig som skogsägare.

Vad har du för kön?

- Kvinna
- Man
- Annat

Hur gammal är du?

- 18-29 år
- 30-49 år
- 50-69 år
- 70+ år

I vilken av dessa kommuner äger du skog?

- Ovanåkers kommun
- Bollnäs kommun
- Söderhamns kommun
- Inget av ovanstående

Är du skriven i samma län som du äger fastigheten i?

- Ja (Närskogsägare)
- Nej (Distansskogsägare)

Hur stort är ditt sammanlagda innehav av skog i kommunerna Ovanåker, Bollnäs och Söderhamn?

- 15-40 hektar
- 41-99 hektar
- 100-199 hektar
- 200-399 hektar
- 400 + hektar

Äger du fastigheten själv eller är ni flera ägare på den?

- Jag äger fastigheten själv
- Vi är två som äger fastigheten
- Vi är tre eller fler som äger fastigheten

Har du skogsbruksplan?

- Ja
- Nej

3. Skogsbruksplaner i Hälsingland

Denna del kommer fokusera på själva frågeställningen i arbetet.

Vem är ansvarig för skogsbruksplanen på eran fastighet?

- Jag själv
- Hustru
- Man
- Syster
- Bror
- Vi har gemensamt ansvar
- Annan: _____

För dig som har skogsbruksplan. Hur gammal är den?

- 0-2 år gammal.
- 3-5 år gammal.
- 6-10 år gammal.
- Mer än 10 år

För dig som har skogsbruksplan. Till vilken grad följer ni åtgärdsförslagen?

- Helt och hållet
- Det flesta förslag
- Lika många som vi inte följer
- Vissa förslag
- Inga förslag följs

För dig som har skogsbruksplan. Anser du att du hade kunnat bruka skogen lika effektivt utan skogsbruksplan?

- Ja
- Nej

För dig som har skogsbruksplan. Har skogsbruksplanen fått dig att bli mer aktiv i din skog?

- Ja
- Nej

Till dig som inte har skogsbruksplan. Har du haft skogsbruksplan förut?

- Ja
- Nej

Till dig som inte har skogsbruksplan. Varför har du inte förnyat den?

- Jag har inte haft skogsbruksplan förut
- Var inte nöjd
- Kände att den inte var nödvändig
- Annat _____

Till dig som inte har skogsbruksplan. Är det av intresse för dig att skaffa en skogsbruksplan?

- Ja
- Nej

Till dig som inte har skogsbruksplan. Varför har du inte skogsbruksplan?

- Inget intresse av det
- För dyrt
- Inget behov av det
- Övrigt _____

Skulle du vilja medverka på en intervju?

- Ja
- Nej
- Enklaste sättet att nå dig om du svarar JA (telefonnummer eller mailadress)

Bilaga 2 – Utskick

Hej!

Vi är två studenter från Hälsingland som nu gör sista året på skogsmästarskolan i Skinnskatteberg. I samarbete med Stora Enso Hälsingland gör vi nu vårt examensarbete. Frågeställningen i detta arbete är ”Hur många har skogsbruksplan?”. En stor del av detta arbete är en enkätundersökning. Denna enkät är riktad till dig som äger skog i kommunerna Ovanåker, Bollnäs eller Söderhamn. Vi skulle vara otroligt tacksamma om du tog dig tiden att svara på denna enkät. Enkäten tar ungefär 5 minuter och går inte att koppla tillbaka till dig som privatperson. Tack på förhand.

Länk till enkäten:

<https://www.netigate.se/a/s.aspx?s=1057076X323800402X84637>

Med vänliga hälsningar, Albin Högman Rengsjö och Linn Brorsson Arbrå

Bilaga 3 – Påminnelse

Hej igen!

Nu har det gått några dagar sen enkäten öppnades och vi vill tacka alla som har svarat på enkäten, ni har hjälpt detta arbete otroligt mycket. Har du inte svarat på enkäten än vill vi påminna dig om att gärna göra det. Det tar inte lång tid och hjälper vårt arbete väldigt mycket. Tack så mycket!

Vänliga hälsningar, Albin Högman och Linn Brorsson.

Bilaga 4 – Intervjufrågor

Kön?

Ålder?

Bor?

Storlek på skog (behöver ej vara exakt)?

Vad är ditt mål med din skog idag? (förvalta/pengar/miljö/biologiskmångfald etc.)

Är du nöjd med din skogsbruksplan?

Känner du att den kan användas till att bruka skogen som du vill?

Vad önskar du en bra skogsbruksplan innehåller?

Har skogsbruksplanen förbättrat din kontakt med det bolag som upprättat den?

På vilket sätt har skogsbruksplanen påverkat ditt ägande av skog?

Ser du några förbättringsmöjligheter kring skogsbruksplaner generellt eller specifikt för din egen plan?

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (PDF-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Fulltexten kommer dock i samband med att dokumentet laddas upp arkiveras digitalt.

Om ni är fler än en person som skrivit arbetet så gäller krysset för alla författare, ni behöver alltså vara överens. Läs om SLU:s publiceringsavtal här:

<https://www.slu.se/site/bibliotek/publicera-och-analysera/registrera-och-publicera/avtal-for-publicering/>.

JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.